

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kuntarakennelain muuttamisesta

266/0.10/2018

Kaupunginhallitus 20.08.2018 § 188

(Asian valmistelija kaupunginjohtaja Maria Sorvisto p. 044-4294 210)

Valtionvarainministeriö pyytää Ylivieskan kaupungin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kuntarakennelain muuttamisesta. Luonnos kokonaisuudessaan on luettavissa [www-sivulla osoitteessa https://vm.fi/hanke?tunnus=VM100:00/2018](https://vm.fi/hanke?tunnus=VM100:00/2018).

Nyt voimassa olevan kuntarakennelain mukaan kuntien yhdistyessä syntyvälle uudelle kunnalle on maksettu yhdistymisavustusta, jos yhdistyminen on tullut voimaan viimeistään vuonna 2017. Lisäksi on maksettu yhdistymisavustuksen lisäosaa, jos kuntajaon muutoksessa on ollut mukana kunta, joka täytti erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn kriteerit tai, jonka talous on kriisiytymässä ja talouden tunnusluvut ovat lähenemässä ns. kriisikuntarajoja. Yhdistymisavustusten rahoitukseen on varattu vuosina 2012-2015 ja 2016-2019 kumpanakin yhteensä 200 miljoonaa euroa. Jos maksettujen yhdistymisavustusten määrä on ylittynyt, on peruspalvelujen valtionosuutta vähennetty.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kuntarakennelakiin säännökset harkinnanvaraisesta yhdistymisavustuksesta. Avustusta myönnettäisiin uudelle kunnalle, mikäli kuntien yhdistymisessä olisi mukana vaikeassa taloudellisessa asemassa oleva kunta. Avustuksen määrä olisi valtioneuvoston harkinnassa ja se olisi sidoksissa vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan uudelle kunnalle aiheuttamiin taloudellisiin vastuisiin. Avustus tulisi käyttää uuden kunnan talouden vahvistamiseen. Uuden avustuksen tarkoituksena on parantaa edellytyksiä kuntien vapaaehtoiisiin yhdistymisiin niissä tilanteissa, joissa mukana on vaikeassa taloudellisessa asemassa oleva kunta.

Ehdotetun säännöksen mukaan uudella kunnalla olisi oikeus avustukseen kolmessa eri tilanteessa. Ensinnäkin avustusta myönnettäisiin tilanteessa, jossa yhdistyminen koskee kuntalain 118 §:ssä tarkoitetun arviointimenettelyn edellytykset täyttävää kuntaa. Toiseksi harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen oikeuttava tilanne syntyi silloin, jos yhdistymiseen osallistuvan kunnan asukasta kohden laskettu alijäämä kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä olisi vähintään 500 euroa. Kolmanneksi avustusta voitaisiin myöntää, jos yhdistymiseen osallistuvan kunnan talouden tunnusluvut kuntakonserni mukaan luettuna olisivat viimeisessä tilinpäätöksessä täyttäneet kuntalain 118 §:n 3 mom. raja-arvoista vähintään kolme.

Esityksen mukaan harkinnanvaraista yhdistymisavustusta voitaisiin myöntää valtion talousarvion rajoissa. Julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2019-2022 sisältyy määräraha ns. kriisikuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen vuodesta 2019 alkaen. Määrärahan suuruus on 10 miljoonaa euroa ja se on siirto kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta. Arvio on, että määrärahalla voitaisiin tukea vuositasolla 2-3 vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan yhdistymistä.

KAUPUNGINJOHTAJA: Ylivieskan kaupunki toteaa lausuntonaan, että kuntien itsemääräämisoikeuden näkökulmasta on positiivista, että kuntajaon muuttamiseen kannustetaan vapaaehtoista tietä. Esityksessä jää kuitenkin täsmentymättä avustuksen suuruus, määrärahan olemassaolokin riippuu siitä, onko valtion talousarviossa varattu siihen rahaa (vrt. harkinnanvarainen valtionosuuden korotus). Ongelmallista myös on, että määräraha esitetään katettavaksi vähentämällä kuntien peruspalvelujen valtionosuutta; maksettava avustus on pois muiden kuntien valtionosuudesta. Määrärahan siirto ei ratkaise kuntatalouden haasteita.

KAUPUNGINHALLITUS: Hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa Ylivieskassa 22.8.2018

Maritta Piili
Pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Valtiovarainministeriö